Đề tài: Nghiên cứu nhu cầu huấn luyện nâng cao năng lực của nông dân canh tác cây ăn trái vùng đồng bằng sông Cửu Long

Mã số: B2010-16-186.

Chủ nhiệm: TS. Lê Ngọc Thạch

MÔ TẢ PHƯƠNG PHÁP TIẾP CẬN SỬ DỤNG TRONG ĐIỀU TRA

1. Cách tiếp cận

Trên cơ sở thu thập, phân tích và tổng thuật tài liệu, nhóm nghiên cứu tiến hành tiếp cận trực tiếp với nhóm cán bộ khuyến nông và nông dân, và cuối cùng là tiếp cận cá nhân (nông hộ) để phân tích đánh giá thông tin và dữ liệu có liên quan.

2. Phương pháp nghiên cứu

Để đạt được mục tiêu và nội dung nghiên cứu của đề tài, các phương pháp định tính và định lượng được sử dụng. Phương pháp tiếp cận nghiên cứu được dùng đa dạng khác nhau cho từng loại thông tin, đối tượng. Sau đây là những phương pháp điều tra thu thập thông tin và số liệu được sử dụng cho nghiên cứu này:

2.1 Phương pháp chuyên gia (KIP - Key Informant Panel)

Với mục đích cần nắm được tổng quan về tình hình phát triển cây ăn trái, thực trạng hoạt động và nhu cầu huấn luyện của nông dân, phương pháp chuyên gia được thực hiện để:

- Xác định các yếu tố quan trọng thuộc về năng lực và nhu cầu của nông dân cần được nâng cao.
- Chọn được địa bàn và đối tượng nghiên cứu.

Nhóm nghiên cứu trực tiếp phỏng vấn, thảo luận với đối tượng cung cấp thông tin là những người am hiểu (key informant) đang công tác tại các cơ quan khuyến nông, bảo vệ thực vật và công ty giống các cấp tỉnh và huyện trong địa bàn nghiên cứu. Cán bộ Phòng nông nghiệp và PTNT của các huyện Bình Minh, Cái Bè và Mỏ Cày Bắc được tiếp cận để thực hiện các cuộc phỏng vấn này. Bộ câu hỏi gợi ý (check list) được nhóm nghiên cứu chuẩn bị trước khi cuộc thảo luận diễn ra tại cơ quan của nhóm cán bộ cung cấp thông tin (Xem phần phụ lục). Mỗi cuộc trao đổi có khoảng 5 người.

Phương pháp này đã thu thập được cả hai loại thông tin về định tính và định lượng kể cả số liệu thứ cấp và số liệu sơ cấp. Thông tin thứ cấp về thực trạng và thách thức của tình hình canh tác cây ăn trái và nhu cầu nâng cao năng lực của nông dân đã được chia sẻ một cách cụ thể hơn qua phương pháp chuyên gia này.

Bản 1: Địa bàn và đối tượng nghiên cứu

Tỉnh	Địa bàn khảo sát (huyện)	Địa điểm điều tra (xã)	Số mẫu	Loại cây trồng
Vĩnh Long	Bình Minh	Mỹ Hòa, Thuận An	60	Bưởi Năm Roi
Tiền Giang	Cái Bè	Mỹ Lợi A, Mỹ lợi B	60	Cam Sành
Bến Tre	Mỏ Cày Bắc	Tân Phú Tây, Thạnh Ngãi	63	Bưởi Da Xanh
		Tổng	183	

Trên nền tảng thông tin được cung cấp, nhóm nghiên cứu tiến hành chuẩn bị check list cho cuộc điều tra PRA tiếp theo với nông dân; và đồng thời xây dựng bộ câu hỏi (questionnaire) để điều tra nông hộ qua cách tiếp cận cá nhân ngay sau cuộc điều tra PRA.

2.2 Phương pháp thảo luận nhóm với nông dân PRA (Participatory Rural Appraisal)

Được thực hiện ở một số điểm tại các xã trong vùng điều tra nông hộ, còn được gọi là phương pháp điều tra nhanh nông thôn. Thông tin thu thập được trước hết dùng để phát triển bộ câu hỏi (questionnaire) cho cuộc điều tra nông hộ và đồng thời cũng sẽ được tổng hợp trong phần SWOT.

Các thành phần (các biến số) về sự nhận thức, kỹ năng, kinh nghiệm, động lực có tác động đến năng lực canh tác của nông dân đã được phát triển. Đồng thời, mối quan hệ giữa nông dân và CBKN cũng được được xác định (Xem hình 1).

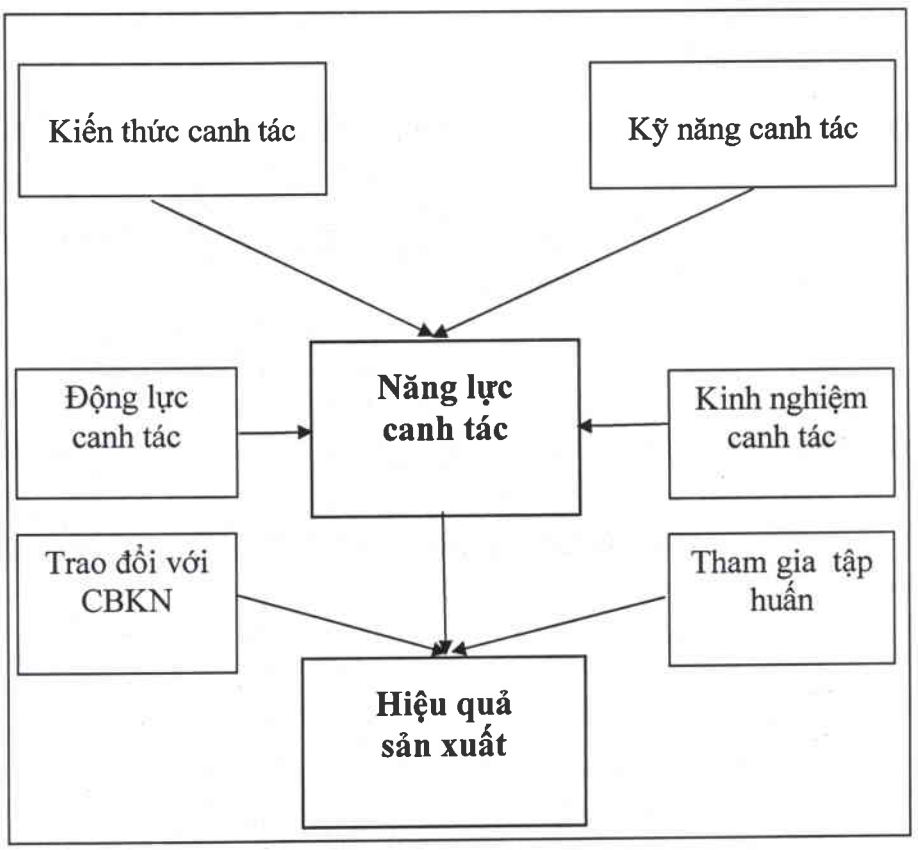

Hình 1: Khung phân tích lý thuyết

2.3 Phương pháp tiếp cận điều tra nông hộ

Sử dụng phiếu điều tra (Questionnaire) bao hàm những biến số chính yếu của đề tài. Thông qua trạm khuyến nông huyện, ủy ban nhân dân xã, hội nông dân xã và ban nhân dân ấp để xác định ra đối tượng đáp ứng tiêu chuẩn điều tra. Đối tượng là những nông dân canh tác cây ăn trái, có diện tích canh tác từ 0,2 ha trở lên và vườn cây trong giai đoạn cho trái (giai đoạn kinh doanh), đồng thời đáp viên (respondents) là những người trực tiếp sản xuất, trình độ học vấn có thể tự đọc và viết tốt và có nhiều kinh nghiệm trong sản xuất. Từ các số liệu thu thập được trong 183 nông hộ, nhóm nghiên cứu đã sử dụng các phần mềm SPSS, Excel, ... để lưu trữ, phân tích và đánh giá. Các kiểu phân tích thống kê mô tả, tương quan giữa các biến số về năng lực nông dân, nhu cầu về tập huấn và sự thành công trong sản xuất được sử dụng. Và cuối cùng, qua kết quả phân tích thống kê đi đến kết luận và đề xuất được nhu cầu về tập huấn của nông hộ trồng cây ăn trái trong vùng theo hướng phát triển bền vững.

Cuối cùng, hội thảo về chuyên đề "Nhu cầu huấn luyện nâng cao năng lực của nông dân canh tác cây ăn trái vùng đồng bằng sông Cửu Long" để lấy ý kiến phản hồi của vùng nghiên cứu và chuyên gia.